

ристання сприятливого ефекту від їх використання, повинна йти ініціатива саме від держави. Україні необхідно більш впливова і однозначна політика щодо залучення та ефективності використання НМА. Повинні бути застосовані конкретні дії з інвестування, правової охорони, співпраці з фахівцями і науковими закладами та інші цілісні управлінські рішення.

Перелік посилань:

1. Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с.
2. Основи економічного аналізу : навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак [та ін.]; за ред. В. М. Микитюка. Житомир: Рута, 2018. 440 с.
3. Ясишена В.В., Пилявець В.М. Методика аналізу нематеріальних активів підприємств. *Інноваційна економіка*: наук.-вироб. журнал. 2021. № 1-2 (86). С. 147–157.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ТРАНСПОРТНИХ ВИТРАТ НА ЗАКУПВЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

*Московчук А.Т., канд. екон. наук, доцент
Луцький національний технічний університет*

Придбання виробничих запасів завжди пов'язане з транспортними витратами, які у навчально-науковій літературі називають транспортно-заготівельними витратами (ТЗВ). Структура, порядок обліку цих витрат визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1].

Належне відображення в обліку транспортних витрат забезпечує достовірною інформацією аналітиків підприємства і, у подальшому, прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Інформаційною основою обліку транспорт-

них витрат є первинні документи, які різняться залежно від способу доставки виробничих запасів, країни їх походження та особливостей підтримання споживчих характеристик останніх.

Якщо доставка виробничих запасів здійснюється із залученням спеціалізованих транспортних компаній, то базовим документом є договір про надання послуг. Суми транспортних витрат фіксуються окремими позиціями у супровідних документах, найбільш вживаними з яких є товарно-транспортна накладна, податкова накладна. Закупівля виробничих запасів іноземного походження здійснюється відповідно до Митного кодексу України [2] та оформлюється інвойсами, вантажно-митними деклараціями.

Якщо доставка виробничих запасів здійснюється працівниками підприємства, то враховуються: фактичні витрати на оплату праці водія та супроводжувачого вантаж експедитора; сума єдиного соціального внеску на заробітну плату цих працівників; вартість пального для руху транспортного засобу; витрати на проживання водія та експедитора, інші супутні витрати. Зазначені суми транспортних витрат вказують у первинних документах: відомості нарахування заробітної плати, довідці-розрахунку єдиного соціального внеску, квитанції готелю, фіскальних чеках заправних станцій. Розрахунки за виробничі запаси оформлюють, зазвичай, платіжними дорученнями, квитанціями.

Дані первинних документів систематизують за видами виробничих запасів і за постачальниками. Такий підхід дає змогу розрахувати суму транспортних витрат у розрізі окремих видів виробничих запасів, що є важливою складовою розрахунку фактичної собівартості придбаних запасів і фактичної собівартості виготовленої продукції. Аналіз платіжних документів дозволить визначити загальну суму кредиторської заборгованості, спланувати розрахунки з

постачальниками та надавачами транспортних послуг з урахуванням платіжної спроможності підприємства.

Комплекс аналітичних робіт обов'язково повинен включати дослідження відсоткового співвідношення транспортно-заготівельних витрат і купівельної вартості придбаних виробничих запасів, а також аналіз транспортних пропозицій перевізників, і дати менеджменту підприємства відповідь на запитання – перевозимо самостійно чи винаймаємо перевізника.

Перелік посилань:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», наказ МФУ від 20.10.1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 18.05.2023 р.).

2. Митний кодекс України від 13.03.2023 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 18.05.2023 р.).

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Нестеренко В.Ю., канд. екон. наук, доцент

Колісник К.С., здобувач вищої освіти

Тарянік Ю.С., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Управління персоналом є надзвичайно важливим елементом системи управління підприємством. Управління персоналом підприємства включає в себе ряд завдань і процесів, спрямованих на ефективне управління і розвиток співробітників, таких як: рекрутинг і найм, навчання і розвиток, управління продуктивністю, мотивація і винагоро-